

Pressiteade

Luxembourg, 20. november 2018

Audiitorite sõnul on ELi 2007. aasta üleujutuste direktiivil olnud üldiselt positiivne mõju, kuid kavandamist ja rakendamist tuleb nüüd parandada

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt tehti ELi 2007. aasta üleujutuste direktiivi tulemusel edusamme üleujutusrisi hindamises, kuid nüüd tuleks parandada üleujutustevastase kaitse kavandamist ja rakendamist. Audiitorid rõhutavad, et tuleb lahendada olulised probleemid seoses kliimamuutuste, üleujutustevastase kindlustuse ja ruumilise planeerimise palju ulatuslikuma integreerimisega üleujutusrisi maandamisse. Nad suhtuvad kriitiliselt rahaliste vahendite eraldamist pärssivatesse puudustesse.

Võrreldes 1985. aastaga on üleujutused Euroopas sagenenud. Viimaste aastate suundumus näitab, et võrreldes kaheksakümnendate aastate lõpuga on registreeritud enam kui kaks korda rohkem keskmise kuni suure raskusastmega äkktulvasid. Kliima muutudes esinevad Euroopas tugevamad sademed ja tormid ning merevee tase tõuseb. Euroopa Keskkonnaameti andmetel muutuvad jõgede, paduvihmast põhjustatud ja rannikualade üleujutuste tagajärjed Euroopas üldiselt halvemaks, kuna üleujutuste intensiivsus ja sagedus on kohalikul ja piirkondlikul tasandil suurenenud. Valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) ja muude uuringute kohaselt muutuvad vihmasajud kogu Euroopas tõenäoliselt tugevamaks ja merevee tase tõuseb jätkuvalt. Uuringud näitavad, et üleujutustest põhjustatud kahju võib 2020. aastateks tõusta kuni 20 miljardi euroni aastas, 2050. aastateks 46 miljardi euroni aastas ja 2080. aastateks 98 miljardi euroni aastas.

Audiitorid kontrollisid, kas üleujutuste direktiivi kohane üleujutuste ennetamine ning nendega seotud kaitse ja valmisolek tuginevad usaldusväärsele analüüsile ja kas rakendatav lähenemisviis on tõenäoliselt tulemuslik. Audiitorid külastasid vesikondade projekte üheksas liikmesriigis – Sloveenias, Itaalias, Hispaanias, Portugalis, Rumeenias, Bulgaarias, Austrias, Tšehhi Vabariigis ja Madalmaades.

„Peamised tulevikuülesanded seisnevad jätkuvalt kliimamuutuste, üleujutuskindlustuse ja ruumilise planeerimise paremas integreerimises üleujutusrisi maandamisse. Üleujutused võivad põhjustada vigastusi, surmajuhtumeid, märkimisväärset majanduslikku kahju, kahjustada keskkonda ja kultuuripärandit,“ ütles aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Phil Wynn Owen. „Leidsime, et üleujutuste direktiivil on üldiselt olnud positiivne mõju, kuid meetmete rakendamisel esineb puudusi rahaliste vahendite eraldamises.“

Audiitorid leidsid, et direktiiv on parandanud komisjoni ja liikmesriikide vahelist koordineeritust, eelkõige tänu komisjoni kontrolli- ja järelevalvefunktsioonile, ning teadmiste ja parimate tavade jagamist. Nad leidsid, et külastatud liikmesriigid on alustanud üleujutusrisi maandamise kavade rakendamist, kuid neid tuleb veel täiustada. Üleujutustega seotud tegevust pärssisid rahaliste vahendite eraldamises sisalduvad puudused: üleujutusrisi maandamise kavades olid rahastamisallikad vaid osaliselt kindlaks määratud ja tagatud, ning piiriüleste investeringute rahastamine oli piiratud ja rahastamist ei eraldatud tavaliselt vastavalt prioriteetidele.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Ühes valgapiirkonnas leidsid audiitorid, et kavandatud rahalised vahendid olid kättesaadavast rahastamisest üle 1,1 miljardi euro võrra suuremad.

Enamik liikmesriike kasutas üleujutustega seotud projektide kulutõhususe maksimeerimiseks tasuvusanalüüse, kuid audiitorid täheldasid puudusi selles, kuidas liikmesriigid neid kasutasid. Kahe kolmandiku külastatud liikmesriikide kavades ei keskendunud nn rohelise taristu projektidele, mis kujutavad endast kulutõhusat viisi üleujutusohu vähendamiseks. Üks liikmesriik kavatses kasutada jõekalda 6 km pikkuse lõigu kindlustamiseks betooni ja kivi, kaalumata rohelise taristu lahendusi.

Audiitorid rõhutavad, et tulevikus tuleb lahendada olulised probleemid seoses kliimamuutuste, üleujutustevastase kindlustuse süsteemide ja maakasutuse planeerimise palju ulatuslikuma integreerimisega üleujutusrisi maandamise. Näiteks ei suutnud külastatud liikmesriigid võtta arvesse kliimamuutuste mõju üleujutuste ulatusele, esinemissagedusele ja toimumiskohtadele. Lisaks kasutasid liikmesriigid varasemate perioodide andmeid, millega kaasneb oht, et neis ei kajastu tulevased ilmastikutingimused või võimalikud muutused üleujutuste esinemissageduses ja raskusastmes.

Audiitorid esitavad komisjonile mitu soovitusi:

- kontrollida, et liikmesriigid suurendaksid vastutust, määrares üleujutusrisi maandamise kavades kindlaks mõõdetavad ja ajaliselt piiritletud eesmärgid üleujutustega seotud meetmete võtmiseks,
- hinnata, kas liikmesriigid on kindlaks määranud rahastamisallikad, et täita üleujutusrisi maandamise kavades tulenevaid vajadusi, ja koostanud vastava ajakava, sh rahvusvahelistes vesikondades toimuva piiriülese tegevuse jaoks,
- kaasrahastada üksnes selliseid üleujutuste vastu võitlemise meetmeid, mille puhul seatakse prioriteediks projektid, mis põhinevad objektiivsetel ja asjakohastel kriteeriumidel, nagu tasuvusanalüüs, ning vajaduse korral projektide piiriülese mõju hindamine,
- tagada, et liikmesriikide üleujutusrisi maandamise kavades määratletud uus üleujutuste taristu oleks kooskõlas veepoliitika raamdirektiiviga,
- kui ELi liikmesriigid taotlevad uue kavandatava üleujutuste taristu jaoks ELi rahastamist, kontrollida, et liikmesriigid on analüüsinud oluliste roheliste meetmete rakendamise teostatavust,
- kontrollida, et liikmesriikide üleujutusrisi maandamise kavad hõlmavad kliimamuutustest üleujutustele tuleneva mõju (sh äkktulvad ja merevee taseme tõus) kohta teadmiste parandamise meetmeid ja mõju mõistmiseks vajalikke vahendeid, ning et nad lõimiksid kliimamuutuste mõju paremini üleujutusrisi maandamisse;
- kontrollida, kas liikmesriikidel on kavas meetmed üldsuse teadlikkuse suurendamiseks üleujutusrisikivastase kindlustuse kasulikkusest ning sellise kindlustuse omajate osakaalu suurendamiseks;
- kontrollida, kas liikmesriigid on kasutanud üleujutusrisi maandamise kavasid, et hinnata, kui suures ulatuses on maakasutuse planeerimise eeskirjad nõuetekohaselt välja töötatud ja üleujutusrisi valdkondades jõustatud.

Toimetajatele

Käesolevas auditis ei käsitletud üleujutustega seotud hädaolukordasid ja taastamist puuduvat tegevust. See tegevus ei kuulu üleujutuste direktiivi kohaldamisalasse.

Euroopa Kontrollikoda avaldab peatselt eriaruande kõrbestumise kohta ELis.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning ka teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõttingkondade sidusrühmad ja tsiviilühiskonna

esindajad. Valdav osa kontrollikoja aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu. Täidetud soovituste suur osakaal näitab kontrollikoja töö kasulikkust ELi kodanike jaoks.

Eriaruanne nr 25/2018: „Üleujutuste direktiiv: riski hindamisel tehti edusamme, kuid kavandamist ja rakendamist tuleb parandada“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles.